

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою ТНУ ім. В. І. Вернадського

Протокол № 7 від 28.04. 2023 року

Голова вченої ради

Валерій БОРТНЯК

УВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ректора ТНУ ім. В. І.
Вернадського

№ 53-02 від 28.04. 2023 року

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА «ПСИХОЛОГІЯ»
EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC PROGRAM "PSYCHOLOGY"

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

за спеціальністю 053 Психологія
(шифр та найменування спеціальності)

галузі знань 05-соціальні та поведінкові науки
(шифр та найменування галузі)

кваліфікація: Доктор філософії з психології
(найменування кваліфікації)

Київ 2023

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ

освітньо-наукової програми «Психологія»

Гарант освітньо-наукової програми

професор, доктор психологічних наук _____

Ольга ДРОБОТ

(підпис)

Проректор з навчальної роботи _____

Володимир НОЖЕНКО

(підпис)

Освітньо-наукова програма обговорена та схвалена на засіданні Ради якості освіти Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Протокол № 14 від 25.04.2023

Голова Ради якості освіти _____

Валерій БОРТНЯК

(підпис)

Освітньо-наукова програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки

Протокол № 10 від 14.04.2023

Завідувач кафедри _____

Алла ПЕТРОВА

(підпис)

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма «Психологія» відповідно до Стандарту (Затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 646) вищої освіти третього (освітньо-науковий) рівня : галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки, за спеціальністю 053 Психологія, кваліфікація «Доктор філософії» оновлена робочою групою у складі:

КЕРІВНИК РОБОЧОЇ ГРУПИ:

Дробот Ольга Вячеславівна – д.психол.н., професор кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

ЧЛЕНИ РОБОЧОЇ ГРУПИ:

Біла Ірина Миколаївна – д.психол.н., професор, професор кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Петрова Алла Сергіївна – к. психол.н., завідувач кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Костюченко Олена Вікторівна – д.психол.н., професор, професор кафедри психології Київського національного університету культури і мистецтв

Вовчок Алла Андріївна – аспірант другого року навчання за освітньо-науковою програмою «Психології» кафедри психології, соціальної роботи та педагогіки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів (додаються).

1.Рецензія-відгук від доктора психологічних наук, професора, завідувачки кафедри психології і педагогіки дошкільної освіти Університету Григорія Сковороди в Переяславі Л.О. Калмикової

2. Рецензія-відгук від доктора психологічних наук, професора, завідувачки кафедри соціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова О. Кононенко

3. Рецензія-відгук від доктора біологічних наук, професора, завідувача лабораторії психофізіології праці, гігієни і фізіології змінної праці ДУ “Інститут медицини праці імені Ю.І. Кундієва НАМН України” М.Р. Верголяс

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ «ПСИХОЛОГІЯ» зі спеціальності 053 Психологія

1. Загальна інформація		
1.1.	Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського, Навчально-науковий гуманітарний інститут
1.2.	Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: Доктор філософії
1.3.	Офіційна назва освітньої програми	Психологія
1.4.	Тип диплому та обсяг освітньої програми	Доктор філософії, 46 кредити ЄКТС, термін навчання - 4 роки
1.5.	Наявність акредитації	Відсутня
1.6.	Цикл/рівень	Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти; восьмий рівень Національної рамки кваліфікацій; FQ-EHEA – третій цикл.
1.7.	Передумови	Ступінь вищої освіти «Магістр» .
1.8.	Мова(и) викладання	Українська
1.9.	Термін дії освітньо-наукової програми	Діє з 2019
1.10.	Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми	http://www.tnu.edu.ua/
2. Мета освітньої програми		
Підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців у психологічній галузі, здатних розв'язувати комплексні проблеми у сфері психології; надання здобувачам теоретичних знань і практичних навичок проведення науково-дослідницької діяльності в галузі психології; забезпечення консультативної підтримки аспірантам у виконанні оригінальних досліджень, спрямованих на отримання нових наукових знань, підготовки і захисту дисертації.		
3. Характеристика освітньої програми		

3.1	Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	<p>Об'єкт вивчення: психічні явища, закономірності їх виникнення функціонування та розвиток; поведінка, діяльність, учинки; взаємодія людей у малих і великих соціальних групах; психофізіологічні процеси та механізми, які лежать в основі різних форм психічної активності.</p> <p>Цілі навчання: набуття здатності розв'язувати комплексні проблеми у сфері психології, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття психіки, свідомого і несвідомого, поведінки, діяльності, вчинку, спілкування, особистості, індивідуальності; концепції та теорії, що розкривають закономірності виникнення, розвитку та функціонування психіки; фізіологічні основи психічних процесів, психологічні аспекти виникнення та перебігу порушень психічної діяльності; психологічні особливості життєвого шляху особистості, взаємодії людей у малих і великих соціальних групах; міжгрупової взаємодії тощо.</p> <p>Методи, методики та технології: методи теоретичних та емпіричних досліджень, аналізу даних, технології психологічної допомоги, сучасні цифрові технології.</p> <p>Інструменти та обладнання: психодіагностичний інструментарій, прилади для психологічних досліджень, комп'ютерна техніка і мультимедійне обладнання; системи пошуку та обробки інформації; програми статистичної обробки та візуалізації даних.</p>
3.2.	Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова академічна
3.3.	Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Набуття необхідних дослідницьких навиків для наукової кар'єри та опанування технологією (методикою) викладання психологічних дисциплін; проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
3.4.	Особливості освітньої програми	Освітньо-наукова програма розроблена з урахуванням досвіду підготовки докторів філософії зі спеціальності 053 Психологія у провідних закладах вищої освіти України та науково-дослідних інститутах НАН України. Основна увага зосереджується на виконанні дисертаційного дослідження, підготовці наукових публікацій, участі в наукових конференціях, семінарах і програмах наукового

		обміну.
4. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання		
4.1.	Придатність до працевлаштування	Працевлаштування на посадах наукових і науково-педагогічних працівників у наукових установах і закладах вищої освіти, працівників найвищої кваліфікації у дослідницьких установах і організаціях, наукових консультантів в органах влади, установах та організаціях, а саме у закладах, наукових установах підпорядкованих НАН та НАПН України, закладах вищої освіти різних типів та форм власності, закладах підвищення кваліфікації та післядипломної освіти, підприємствах, органах державної влади та управління, медичних закладах, державних та приватних психологічних службах та центрах психосоціальної реабілітації тощо.
4.2.	Подальше навчання	Доктор філософії може здобувати науковий ступінь доктора наук та додаткові кваліфікації у системі освіти дорослих. Навчання на науковому рівні вищої освіти (докторантурі), що передбачає набуття компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системоутворюючих знань та/або прогресивних технологій, розв'язання важливої наукової або прикладної проблеми, яка має загальнонаціональне або світове значення
5. Викладання та оцінювання		
5.1.	Викладання та навчання	Освітній процес побудований на принципах особистісно-орієнтованого навчання, на засадах компетентнісного, практико-орієнтованого системного та інтегративного підходів. Перевага надається практично орієнтованому навчанню аспірантів, побудованому на дослідницькій основі. Загальний підхід до навчання: суб'єкт – суб'єктний, тобто студентоорієнтований; пошуковий та інноваційний. Форми організації освітнього процесу: навчальні заняття (лекція, практичне, семінарське, індивідуальне, дистанційне заняття; консультація); консультація з викладачами кафедри; самостійна навчальна і науково-дослідницька робота; підготовка наукових публікацій; написання дисертації; педагогічна практика проводиться під керівництвом наукового керівника та/або призначеного науково-педагогічного працівника кафедри для закріплення знань і набуття навичок щодо викладацької

		майстерності; та ін. Методи навчання: методи проблемного, проблемно-пошукового, діалогічного та інтерактивного навчання
5.2.	Оцінювання	Поточний і підсумковий контроль у формі заліків, екзаменів (усних і письмових), тестування. Захист дисертації на спеціалізованій вченій раді
6. Програмні компетентності		
6.1.	Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати значущі комплексні проблеми професійної та/або дослідницько інноваційної діяльності у сфері психології, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
6.2.	Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2. Здатність працювати в міжнародному контексті. ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК4. Здатність розв'язувати комплексні проблеми психології на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності
6.3.	Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК1. Здатність виокремлювати, систематизувати та прогнозувати актуальні психологічні проблеми, чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження. СК2. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у психології та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, та забезпечувати якість виконуваних досліджень. СК3. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проєкти в сфері психології та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти, лідерство та відповідальність під час їх реалізації; забезпечувати дотримання

		<p>прав інтелектуальної власності.</p> <p>СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті.</p> <p>СК5. Здатність оцінювати рівень власної фахової компетентності, саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, підвищувати професійну кваліфікацію, бути професійно мобільним.</p> <p>СК6. Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та викладацькій діяльності.</p> <p>СК7. Уміння толерувати невизначеність і доводити унікальність власного наукового пошуку в умовах інформаційного / цифрового суспільства</p>
7. Програмні результати навчання		
7.1.	Програмні результати навчання	<p>РН1. Мати передові концептуальні та методологічні знання щодо обраної для дослідження проблеми у сфері психології / на межі предметних галузей, а також дослідницькі уміння, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з психології.</p> <p>РН2. Розуміти загальні принципи та методи психології, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері психології та у викладацькій практиці.</p> <p>РН3. Виокремлювати, систематизувати, розв'язувати, критично осмислювати та прогнозувати значущі психологічні проблеми, формулювати і перевіряти гіпотези, визначати чинники та тенденції функціонування й розвитку особистості, груп і організацій на різних рівнях психологічного дослідження.</p> <p>РН4. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з психології та дотичних міждисциплінарних напрямів із дотриманням норм професійної і академічної етики.</p> <p>РН5. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та</p>

		<p>аналізу інформації, статистичні методи аналізу даних, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи, розробляти інноваційні дослідницькі методики у сфері психології, перевіряти їх ефективність.</p> <p>РН6. Критично і системно оцінювати результати власної науково-дослідної роботи і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми, визначати перспективи подальших наукових розвідок.</p> <p>РН7. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти у сфері психології, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми психології з урахуванням соціальних, економічних, етичних і правових аспектів.</p> <p>РН8. Визначати свої професійні можливості та завдання підвищення професійної кваліфікації й професійної мобільності.</p> <p>РН9. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми психології державною та іноземною мовами, готувати результати досліджень у вигляді наукових публікацій.</p> <p>РН10. Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері психології, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, застосувати ефективні методики викладання навчальних дисциплін</p>
8. Ресурсне забезпечення реалізації програми		
8.1.	Кадрове забезпечення	Згідно з «Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти» (Постанова КМ України від 30 грудня 2015 р. № 1187), зокрема 100% науково-педагогічних працівників, які беруть участь в освітньому процесі мають наукові ступені та \або вчені звання за відповідною спеціальністю
8.2.	Матеріально-технічне забезпечення	Згідно пп. 33-35 «Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (Постанова КМ України від 30 грудня 2015 р. No 1187) матеріально-технічне забезпечення включає: комп'ютерні класи; точки бездротового доступу до мережі Інтернет та доступу до програм електронного врядування; мультимедійне обладнання; кімната для

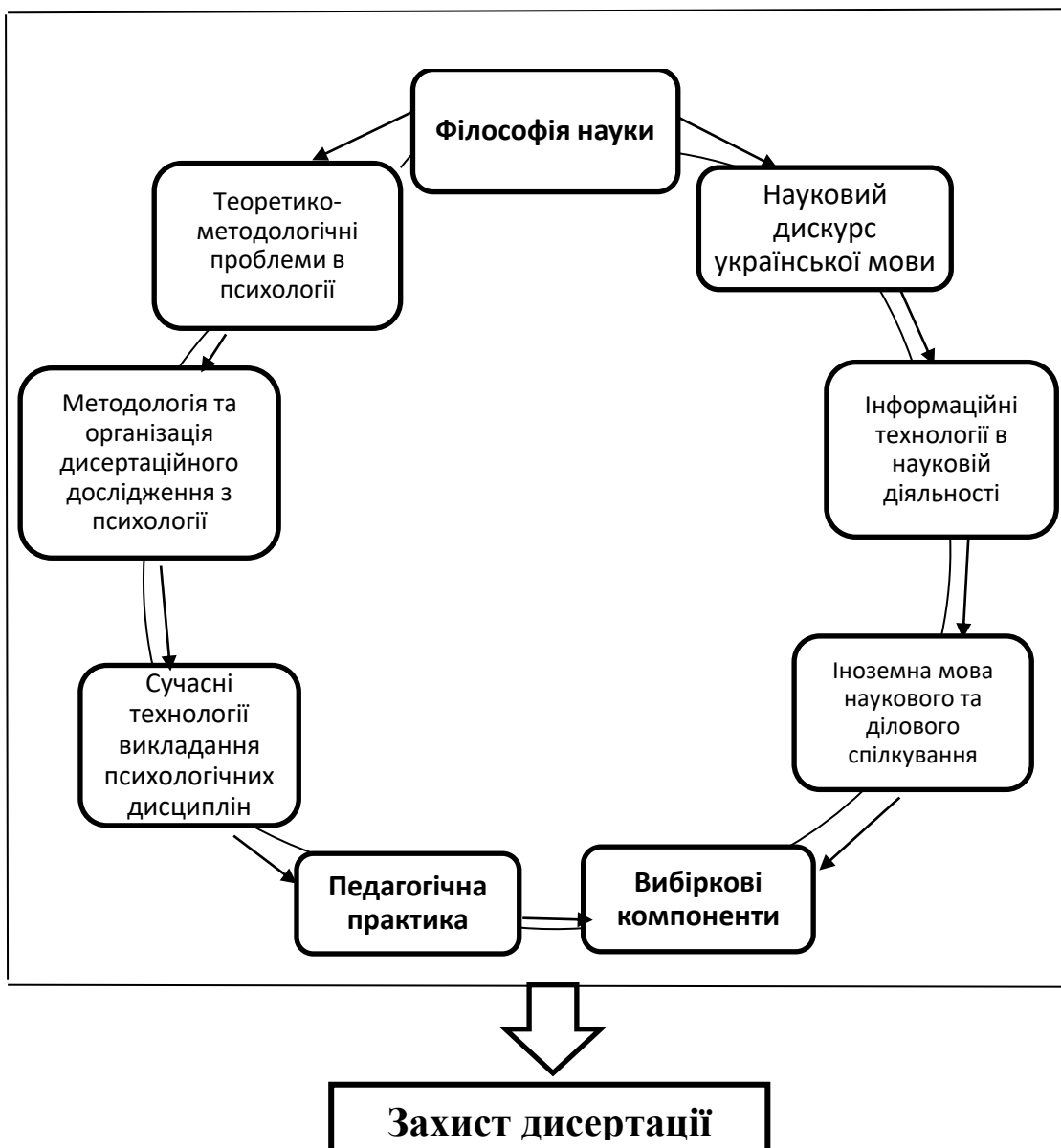
		психологічних тренінгів.
8.3	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Згідно п. 36, 37, 38 «Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» (Постанова КМ України від 30 грудня 2015 р. No 1187) інформаційне та навчально-методичне забезпечення включає: офіційний сайт ТНУ імені В.І. Вернадського : http://www.tnu.edu.ua/ - точки бездротового доступу до мережі; інтернет: необмежений доступ до мережі Інтернет; наукову бібліотеку, читальні зали; наукова і навчальна література, фахові; періодичні видання: корпоративну пошту; навчальні і робочі плани; графіки навчального процесу; навчально-методичні комплекси дисциплін: дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; програми практик; критерії оцінювання рівня підготовки.
9. Академічна мобільність		
9.1.	Національна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ТНУ імені В.І. Вернадського та закладами вищої освіти та науковими установами України
9.2.	Міжнародна кредитна мобільність	На основі двосторонніх договорів між ТНУ імені В.І. Вернадського та зарубіжними закладами вищої освіти та науковими установами
9.3.	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе, навчання українською мовою.

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

2.1. Перелік компонент ОНП

Код	Освітні компоненти (навчальні дисципліни, курсові проекти, курсів роботи, практики)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОНП			
ОК1.	Філософія науки	4	Іспит
ОК 2.	Іноземна мова наукового та ділового спілкування (англійська)	4	Іспит
ОК3.	Науковий дискурс української мови	4	Залік
ОК4.	Інформаційні технології в науковій діяльності	4	Залік
ОК5.	Теоретико-методологічні проблеми в психології	4	Іспит
ОК6.	Методологія та організація наукових досліджень	4	Іспит
ОК7.	Сучасні технології викладання психологічних дисциплін	4	Іспит
ОК8.	Педагогічна практика	6	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		34	
Вибіркові компоненти ОНП			
ВБ 1.1.	Загальна психологія в контексті творчої конструктології	4	Залік
ВБ 1.2.	Психологія здібностей (soft skills) у професійній діяльності	4	Залік
ВБ 1.3.	Психологічний супровід особистості (віковий аспект)	4	Залік
ВБ 1.4.	Етика дослідницької діяльності психолога	4	Залік
ВБ 1.5.	Історична ретроспектива сучасних концепцій психологічної науки	4	Залік
ВБ 1.6.	Технології розробки діагностичного інструментарію	4	Залік
ВБ 1.7.	Соціально-психологічні феномени в групових відносинах	4	Залік
ВБ 1.8.	Психологія соціальної роботи з різними верствами населення	4	Залік
ВБ 1.9.	Актуальні проблеми вікової психології	4	Залік
ВБ 1.10.	Викладання психологічних дисциплін: компетентнісний підхід	4	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент аспіранта		12	
Загальний обсяг освітньо-наукової програми		46	

2.2. Структурно-логічна схема ОНП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері психології або на її межі з іншими спеціальностями, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-професійної програми

Компоненти	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ВБ 1	ВБ 2	ВБ 3	ВБ 4	ВБ 5	ВБ 6	ВБ 7	ВБ 8	ВБ 9	ВБ 10	ВБ 11	ВБ 12
ПК	+	+	+	+	+	+	+	+										+		
ЗК1	+					+	+		+		+		+					+		
ЗК2		+		+			+			+		+			+					
ЗК3			+		+			+	+				+			+				
ЗК4		+			+	+				+	+	+		+	+	+		+		
СК1					+				+		+		+		+	+	+			
СК2				+		+	+		+				+				+			
СК3										+					+					
СК4		+						+			+								+	
СК5							+			+		+								
СК6			+	+	+		+	+						+				+		
СК7	+		+			+								+						

**5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН)
відповідними компонентами освітньо-професійної програми**

Компоненти Програмні результати	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ВБ 1	ВБ 2	ВБ 3	ВБ 4	ВБ 5	ВБ 6	ВБ 7	ВБ 8	ВБ 9	ВБ 10	ВБ 11	ВБ 12
ПРН 1	+				+							+	+				+			
ПРН 2	+				+	+	+	+	+				+							
ПРН 3				+					+							+				
ПРН 4					+	+								+						
ПРН 5		+		+										+						
ПРН 6						+				+										
ПРН 7				+				+			+	+			+	+				
ПРН 8			+							+	+						+			
ПРН 9		+	+															+		
ПРН 10			+				+	+							+			+		

6. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

1. Положення про організацію освітнього процесу від 6.05.2022 Режим доступу:
<https://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetupolozenna/>
2. Положення по систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Таврійському національному університеті імені В.І.Вернадського
<https://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetupolozenna/>
3. Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії та доктор наук від 31.01.2022 Режим доступу:
<https://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetupolozenna/>
4. Положення про порядок відрахування, поновлення і переведення здобувачів вищої освіти у Таврійському національному університеті імені В.І.Вернадського
Режим доступу:<https://drive.google.com/file/d/1ulVmcpl0IIGxxDIN3SrTCkns3Sxp-77/view>
5. Положення про визнання результатів навчання набутих в неформальній/інформальній освіті Режим доступу:
<https://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetupolozenna/>
6. Положення про організацію практики Режим доступу:
<https://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetupolozenna/>
7. Положення про академічні відпустки та повторне навчання
<https://tnu.edu.ua/normativni-dokumenti-osvitnogo-procesu-universitetupolozenna/>

7. Список використаної літератури

При розробці проекту Програми враховано, що програма створена на основі освітнього стандарту зі спеціальності 053 «Психологія» за третім освітньо-науковим рівнем, затвердженого Наказом МОН України № 646 від 20.07.2022 р., на основі використання положень Закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативних документів та рекомендацій:

1. Національна рамка кваліфікацій. Редакція від 02.07.2020. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 283 від 03.04.2019. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

3. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України протокол № 3 від 21 червня 2019 р., затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від «01» червня 2016 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 р. № 1254).

4. Перелік галузей знань і спеціальностей. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>

5. Професійний стандарт на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти», затверджений наказом Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 610 від 23.03.2021 р. Режим доступу: <https://bit.ly/3cyK0I3>

6. Рекомендації професійних асоціацій та роботодавців.